

Det vanskelige ordet forsoning

CATO GUHNFELDT

Spørsmålet om forsoning mellom krigens parter, mellom jøssinger og motstandsfolk på den ene side og nazister og medløpere på den annen side, har åpnet gamle sår.

Avstand er allerede skapt mellom dem som sier at frigjøringsjubileet er en historisk markering for veteraner, og dem som mener forsoningens tidspunkt er kommet.

Førsteamanuensis Anne Eriksen ved Institutt for kulturstudier i Oslo mener at grensen vanskelig kan trekkes knivskarpt.

– For meg ville det være greit om frigjøringsjubileet bare var for veteranene. Men dersom jubileet skal være noe mer enn det, er forsoning det eneste meningsfylte, sier hun.

I to år har Anne Eriksen analysert hvordan kunnskapen om krigen er

blitt formidlet og forvaltet i bokverk og skolebøker, gjennom krigsmarkeringer og minnesmerker. Hennes arbeid kommer i bokform til høsten.

– Mange betrakter krigen som kampen mellom det gode og det onde, sier hun. – En kamp der nordmennene deltok på det godes side. Men under etterkrigstiden er historien blitt både forenklet og glorifisert. Tvilen hos en stor del av det norske folk under okkupasjonen, er blitt borte. I ettertid ser det ut som det var så lett å velge. Å si at hele befolkningen var med i kampen mot nazismen, er galt. De færreste var aktive.

Anne Eriksen reagerer mot det hun oppfatter som en forenkling av historien:

– Verdiene som formidles fra denne kampen er blitt viktige nasjonale verdier. Krigsgenerasjonen er redd for at disse verdiene skal trues. En utvidelse

av hva jubileet skal favne, kan begrunnes ut fra nett opp disse verdiene. Men jeg er skeptisk til at man, i et forsøk på å nå dagens unge, legger inn så generelle verdier at man reduserer krigen til en kamp mellom det onde og det gode. Det blir en forenkling, sier hun.

Historikeren Guri Hjeltnes mener det er unødig provoserende å trekke inn spørsmålet om forsoning med motparten i forbindelse med frigjøringsjubileet.

– Dette er først og fremst krigsveteranenes dag, påpeker hun.

– Det spesielle ved jubileet, er at vi fortsatt har så mange av krigsveteranene blant oss. Om ti år er mange borte. Derfor er dette et veteranjubileum. Jeg synes ikke det er rart at veteranene reagerer negativt når spørsmålet om forsoning reises i forbindelse med jubileet. På den annen side går ikke vetera-

UENIGE: – Historien er forenklet, sier førsteamanuensis Anne Eriksen ved Institutt for kulturstudier i Oslo. Mens historikeren Guri Hjeltnes (t.h.) mener at 8. mai er krigsveteranenes dag. **ARKIVFOTOS**

nene rundt med noe blodig hat til tyskerne. Nå gleder de seg til høytidelighetene, til å møtes og snakke om gamle dager. Dette er deres dag!

Ap 19/4-95